

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/433/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312208540
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. František Potocký
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5312208540.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Františka Potockého a členiek senátu JUDr. Táne Rapčanovej a Mgr. Zuzany Hartelovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ A. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, H., 2/ A. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX, H., zastúpených splnomocneným zástupcom JUDr. Stopka, JUDr. Blendovský, JUDr. Strapáč, PhD., s. r. o., so sídlom Potočná 2835/1A, Čadca, IČO: 36 866 849, proti odporcovi: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci vo výške 1.845,13 eur, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 10C/126/2012-115 zo dňa 09. októbra 2013 takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

O trovách odvolacieho konania rozhodne prvostupňový súd.

odôvodnenie:

Okresný súd Čadca rozsudkom č. k. 10C/126/2012-115 zo dňa 09.10.2013 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1/, 2/ spoločne sumu 1.845,13 eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a zároveň vyslovil, že o trovách rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V odôvodnení uviedol, že navrhovatelia sa návrhom na začatie konania domáhali voči odporcovi zaplata sumy spolu vo výške 1.845,13 eur titulom náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím - začatím trestného stíhania a vznesením obvinenia navrhovateľom uznesením príslušníka OO PZ Turzovka ČVS: ORP-515/TU-CA-2009 zo dňa 25.03.2009, proti ktorému podanú sťažnosť navrhovateľov ako obvinených zamietla Okresná prokuratúra Čadca uznesením sp. zn. Pv 354/09-8 zo dňa 25.03.2009, ktorá dňa 24.06.2010 podala obžalobu na navrhovateľov, pričom Okresný súd Čadca v konaní sp. zn. 2T/74/2010 navrhovateľov spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodil - za podmienok ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Súd na danú vec aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), v spojení so všeobecnými spoločnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o náhrade škody.

V súvislosti s námietkou odporcu vo vzťahu k jeho pasívnej legitímácii v konaní konštatoval, že nárok navrhovateľov smeruje od začiatku a jednoznačne voči konkrétnemu subjektu práva, ktorým je Slovenská republika, teda štát, za ktorý v občianskom súdnom konaní v zmysle § 21 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu. Vo vzťahu k predmetu sporu osobitným predpisom určujúcim príslušný štátny orgán vystupujúci v občianskoprávnom konaní

za štát je zákon č. 514/2003 Z. z. (§ 4 ods. 1, 2). Ak ide o náhradu škody spôsobenej orgánom verejnej moci v trestnom konaní, prichádzajú do úvahy ako príslušné orgány konajúce v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR alebo Generálna prokuratúra SR.

Ust. § 4 ods. 3 uvedeného zákona ukladá povinnosť štátnemu orgánu, u ktorého bol nárok na náhradu škody uplatnený a ktorý nie je príslušný vo veci konať podľa § 4 ods. 1, 2 bezodkladne postúpiť žiadosť o predbežné prerokovanie nároku príslušnému orgánu a upovedomiť o tom žiadateľa. Ust. § 4 ods. 1 písm. m/ cit. zákona v prípadoch, ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, určuje ako príslušný štátny orgán ten, u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku, resp. ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

Po tom ako navrhovatelia žiadosť na predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 cit. zákona podali na Ministerstve spravodlivosti SR, toto postupom podľa § 4 ods. 3 v spojení s ust. § 15 ods. 2 cit. zákona žiadosť postúpilo Ministerstvu vnútra SR, ktoré o ich žiadosti meritórne konalo.

Zákon č. 514/2003 Z. z. v novelizovanom znení, účinnom od 01.01.2013 skutočne novo formuluje podmienky konania Ministerstva vnútra v mene štátu vo veciach náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci v ust. § 4 ods. 1 písm. b/, podmieňujúc jeho pôsobnosť, ale súčasne zostalo pôvodné vymedzenie pôsobnosti Ministerstva vnútra SR a Generálnej prokuratúry SR, ako aj zákonom stanovená domnienka príslušnosti v ust. § 4 ods. 1 písm. m/ cit. zákona, tzn. toho štátneho orgánu príslušného podľa písm. a/ až l/, vrátane všetkých troch vymenovaných ústredných orgánov štátu, do rezortnej pôsobnosti ktorých patria orgány činné v trestnom konaní v predmetnej trestnej veci, u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku a ktorý žiadosť nepostúpil z dôvodu svojej prípadnej nepríslušnosti inému príslušnému orgánu, ale ju meritórne vybavil.

Podľa názoru súdu je preto Ministerstvo vnútra SR, ktoré vecne konalo o žiadosti navrhovateľov o predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 zákona č. 514/2003 Z. z. ako podmienke uplatnenia neuspokojeného nároku navrhovateľmi na súde, tým príslušným štátnym orgánom, u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku za podmienok ust. § 4 ods. 1 písm. m/ cit. zákona. Navrhovatelia vo svojom návrhu jednoznačne označili konkrétne rozhodnutia v spornej trestnej veci vydané orgánmi činnými v trestnom prípravnom konaní, ktoré viedli k začatiu ich trestného stíhania a následnému podaniu obžaloby zo spáchania trestného činu na súde, pričom v rozpore s rozhodnutiami orgánov činných v prípravnom trestnom konaní výsledkom trestného konania po podaní obžaloby na súde bolo právoplatné oslobodenie navrhovateľov spod obžaloby, teda skončenie ich trestného stíhania. Vychádzajúc z judikatúry súdov právoplatné oslobodenie navrhovateľov spod obžaloby má, obdobne ako zastavenie trestného stíhania z takých istých dôvodov, nevyhnutne tie isté dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, účinky ktorých takýmto právoplatným skončením trestného konania zanikajú.

Vychádzajúc z uvedeného súd konštatoval splnenie zákonných podmienok na náhradu škody, pretože obom navrhovateľom núteným v dôsledku nezákonného rozhodnutia čeliť trestnému stíhaniu v trestnom konaní vznikla v príčinnej súvislosti s ním škoda predstavujúca preukázane vynaložené finančné prostriedky na ich obhajobu prostredníctvom splnomocneného advokáta ako to v takýchto prípadoch výslovne predpokladá ust. § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z.

Navrhovatelia preukázali, že svojmu splnomocnenému zástupcovi za obhajobu v trestnom konaní zaplatili finančné prostriedky vo výške uplatnenej istiny. Súd posudzujúc, či možno takto vyplatené finančné prostriedky v plnej výške považovať za skutočnú škodu v zmysle ust. § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a § 442 ods. 1 OZ preskúmal správnosť vyúčtovania právnych služieb poskytnutých navrhovateľom ich obhajcom z hľadiska rozsahu skutočne poskytnutých právnych služieb podľa obsahu trestného spisu, vychádzajúc z ust. § 18 ods. 3 vety prvej zákona č. 514/2003 Z. z. podľa príslušných ustanovení vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Súd tak zistil, že obhajca navrhovateľov v priebehu trestného konania sám alebo prostredníctvom svojich advokátskych koncipientov poskytol obom právne služby v rozsahu všetkých úkonov právnej služby vymenovaných v predloženej vyúčtovaní. Odmenu, ktorú si uplatnil vo výške tarifnej sadzby podľa § 12 ods. 3 písm. a/ vyhlášky, t. j. vo výške 1/12 príslušného zverejneného výpočtového základu podľa § 1 ods. 3 cit. vyhlášky v rokoch 2009 až 2012, zníženej vzhľadom na zastupovanie dvoch osôb o 20 % podľa § 13 ods. 3 vyhlášky a pripočítaním 20 % dane z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky v spojení s § 22 ods. 1, 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a spolu s paušálnou náhradou režijných výdavkov podľa § 16 ods. 3 vyhlášky si obhajca uplatnil správne, podľa citovaných ustanovení vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. a na základe takéhoto vyúčtovania mu navrhovatelia v plnej výške plnili. Majúc tak za preukázanú skutočnú výšku škody

spôsobenej navrhovateľom 1/, 2/, za ktorú zodpovedá odporca z titulu svojej objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorej zodpovednosti sa v zmysle § 3 ods. 2 cit. zákona nemôže zbaviť, súd návrhu navrhovateľov ako dôvodnému čo do základu i výšky vyhovel.

Rozhodnutie o trovách konania si súd v zmysle § 151 ods. 3 O. s. p. vyhradil na samostatné uznesenie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ sa žalobným návrhom domáhal náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť úhradou trov obhajoby v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-515/TU-CA-2009, ktorá mu mala vzniknúť v priamej príčinnej súvislosti so vznesením obvinenia uznesením príslušníka OO PZ Turzovka zo dňa 25.03.2009, ktorým bolo navrhovateľom vznesené obvinenie pre spolupáchateľstvo prečinov výtržníctva a ublíženia na zdraví podľa § 20, § 364 ods. 1 písm. a/ a § 156 ods. 1 Trestného zákona. Správnosť uvedeného postupu následne potvrdil dozorujúci prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca, ktorý sťažnosť navrhovateľov ako nedôvodnú zamietol. Sťažnosťou napadnuté uznesenie povereného príslušníka o vznesení obvinenia navrhovateľov bolo vydané v súlade so zákonom, nakoľko v čase začatia trestného stíhania na základe dostupných dôkazných prostriedkov vyplynul odôvodnený záver, že skutok spáchali obvinení. Prokurátor Okresnej prokuratúry Čadca po skončení vyšetrovania dňa 24.06.2010 podal na navrhovateľov na Okresný súd Čadca obžalobu. Rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 2T 74/2010 boli navrhovatelia spod obžaloby oslobodení. V danej veci nebolo príslušným orgánom zistené žiadne pochybenie povereného príslušníka, ktoré by zakladalo navrhovateľom uplatňovaný nárok na náhradu škody v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., § 230 ods. 1, 3 Trestného poriadku.

Ďalej uviedol, že nie je možné, aby za spôsobenú škodu zodpovedala Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra SR v zmysle § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z., teda Ministerstvo vnútra SR neprichádza do úvahy ako ústredný orgán štátnej správy, ktorý má konať za Slovenskú republiku. S poukazom na zákon č. 412/2012 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 514/2003 Z. z. je orgánom procesne spôsobilým konať v mene SR v tejto veci Generálna prokuratúra SR, pričom novela neobsahuje prechodné a záverečné ustanovenia vo vzťahu k uvedenému zákonu. Nestotožňuje sa s argumentáciou prvostupňového súdu, podľa ktorého Ministerstvo vnútra SR založilo svoju pasívnu legitimitáciu v konaní tým, že predbežne prerokovalo žiadosť navrhovateľa namiesto toho, aby túto postúpilo na iný orgán, ktorý bol príslušný konať vo veci.

S poukazom na to, že sťažnosť navrhovateľov proti uzneseniu o vznesení obvinenia bola zamietnutá, pričom prokurátor v uznesení uviedol, že rozhodnutie povereného príslušníka považuje za zákonné a dôvodné, nie je mu známe na základe čoho dospel súd k záveru, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonné. S poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5MCdo/7/2010, 5MCdo/18/2010 má zato, že rozhodnutie nie je nezákonné, nakoľko rozhodnutie o vznesení obvinenia nadobudlo právoplatnosť. Už len z tohto dôvodu nie je možné navrhovateľom priznať náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko nedošlo k naplneniu jednej z hmotnoprávných podmienok zodpovednosti za škodu. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh navrhovateľov zamietá.

Navrhovatelia v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu navrhli rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Mali zato, že v danom prípade boli splnené všetky predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Pred uplatnením nároku na náhradu škody podali žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 18.04.2012 a návrh na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím bol podaný dňa 21.08.2012. Žiadosť bola adresovaná Ministerstvu spravodlivosti, ktoré ju odstúpilo Ministerstvu vnútra. Ministerstvo vnútra žiadosť prerokovalo a oznámilo im, že predmetnej žiadosti o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že neboli splnené zákonné podmienky. Z uvedeného vyplýva, že v zmysle § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z. z. je Ministerstvo vnútra procesne spôsobilým orgánom na konanie v mene Slovenskej republiky z dôvodu, že vo veci začalo konať ako prvé, a to prerokovaním ich žiadosti. Majú za to, že v predmetnom prípade sú naplnené všetky zákonom požadované podmienky pre poznanie tohto druhu nároku. V dôsledku trestného stíhania im vznikla škoda predstavujúca náhradu trov právneho zastúpenia v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z. z.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§

201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené ust. § 202 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2, § 156 ods. 3 O. s. p.) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednanú vec aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O. s. p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

Pre zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd uvádza, že i keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 15/2009). Zákon č. 514/2003 Z. z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Súdna prax však dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného konania. Náhrada škody pritom zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorým odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1/, 2/ sumu 1.845,13 eur titulom náhrady trov obhajoby v trestnom konaní, v ktorom boli navrhovatelia nakoniec spod obžaloby oslobodení, za správny.

Odvolací súd sa zároveň v celom rozsahu stotožňuje aj so závermi okresného súdu vo vzťahu k orgánu konajúcemu v danom prípade za odporcu. Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovatelia pred podaním žalobného návrhu podali žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na Ministerstve spravodlivosti SR, ktoré žiadosť postúpilo Ministerstvu vnútra SR, ktoré o žiadosti navrhovateľov konalo. Je tiež zrejmé, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku bola podaná pred účinnosťou zákona č. 412/2012 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 514/2003 Z. z. Napriek tomu, že uvedený zákon nanovo upravil ust. § 4 uvedeného zákona, ktoré určuje orgán oprávnený konať v mene odporcu, nebol dôvod pre zmenu orgánu konajúceho za odporcu s poukazom na ust. § 4 ods. 1 písm. m/ cit. zákona, ktoré je totožné s ust. § 4 ods. 1 písm. l/ cit. zákona účinného do 31.12.2012, v zmysle ktorého ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, koná v mene štátu orgán príslušný podľa písmen a) až j), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku. Súd v tejto súvislosti zároveň poukazuje aj na hospodárnosť a účelnosť konania, keď je zrejmé, že orgán, ktorý rozhodol o žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a v mene štátu už konal aj v súdnom konaní, je náležite oboznámený s vecou, na základe čoho má najlepšie predpoklady v danej veci konať.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Nakoľko okresný súd o trovách konania nerozhodol s tým, že o týchto bude rozhodnuté postupom podľa § 151 ods. 3 O. s. p. (do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej), rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 4 O. s. p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.